

Kmetje, trgovci, obrtniki, uradniki!

Kako preskrbite sebe na starost?

Kako pripravite hčeram doto?

Kako oskrbite sinove, ki se bodo morali umakniti z domačije?

Ako vlagate mesečno:

boš imel	1 Din		10 Din		100 Din		500 Din	
	5%	6 1/2%	5%	6 1/2%	5%	6 1/2%	5%	6 1/2%
pri obrestni meri								
po 2 letih	25.26	26.66	252.60	250.52	2.526.00	2.565.24	12.630.00	12.826.25
po 5 letih	68.10	70.72	681.03	707.29	6.810.33	7.072.92	34.051.60	35.364.62
po 10 letih	135.02	167.63	1.550.22	1.676.34	15.502.24	16.763.44	77.511.24	83.817.21
po 15 letih	265.95	300.40	2.659.55	3.004.02	26.595.57	30.040.28	132.977.87	150.201.44
po 20 letih	407.58	482.30	4.075.87	4.823.07	40.753.78	48.230.72	203.768.91	241.153.64
po 25 letih	588.28	731.53	5.882.36	7.315.32	58.823.63	73.153.20	294.118.19	365.706.04

Po zgornji tabeli pa lahko izračunate tudi vsak drugi znesek. N. pr. ako vlagate mesečno po 2 Din, koliko dobiš po preteku 15 let pri obrestni meri 5%? Poišči zgoraj znesek, ki ga dobiš, ako vlagate po 1 Din in pomnoži ta znesek s številom dinarjev, katere nameravate mesečno vlagati: tedaj $265.95 \times 2 = 531.90$.

Nalagajte

po tem vzorcu (tudi lahko po poštnih položnicah) pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici, Maribor

Gospiska ul. 23 registr. zadr. z neom. zavezo Gospiska ul. 23
in boste zadovoljni!

nar uničile podgane, miši, premokra kletna skrivališča, tatovi in neredko tudi ogenj! Pomisliti je treba tudi to: kadar je denar kje propadel, je doma skrit propadel ravno tako kot drugod. Poudariti je tudi treba, kakšna škoda se dela s tem celemu narodnemu gospodarstvu, koliko je ljudi, kateri bi nujno rabili posojila za razne panoge gospodarstva, za kritje raznih gospodarskih dolgov, pa ne morejo dobiti posojila, ker denarnim zavodom primanjkuje denarja. Iz tega sledi to-le: naložite denar v denarne zavode, s tem boste koristili sebi in celemu narodnemu gospodarstvu. Ako pa pride kak hujška, kateri vam vse mogoče laže proti državi, mu pokažite vrata.

Prekupčevalci in mešetarji. Dobili smo ta dopis z dežele: Tožimo o gospodarski krizi in mizeriji. Vzroki se iščejo tu in tam. Navedem naj tudi jaz nekaj. Po deželi je neki posebni stan: so to razni prekupčevalci in mešetarji za svinje, govedo itd. Ako tem ne prodaj, tudi sejm ne pomaga, ker vlada vsepovsod »zadruga prekupčevalcev«. Imel sem na prodaj rejeno svinjo. Pride mešetar ter mi obljubi 140 Din, ali pa na »vago« po 6 Din, pa se mi odtegne 30 Din takse za klavnico. Počakal sem ter čez pol ure prodal svinjo za 200 Din. Še eden slučaj: Moj sosed ima na prodaj telico, ki tehtja čez 300 kg. Pa je zopet prišel tak kupec ter mu obljubil — 500 Din. To so dejstva. Ali res ni odpomoči proti tem ljudem?

Vinska razstava in vinski sejm v Šmarju pri Jelšah. Dne 1., 2. in 3. maja bo v Šmarju pri Jelšah velika vinska razstava in vinski sejm, katero priredi sreski kmetijski odbor v prostorih hotela g. I. Habjana. Razstavili bodo svojo zlahtno kapljico vinogradniki okrajev Kozje, Rogatec in Šmarje pri Jelšah. Zastopana bodo predvsem vina iz Virštana, Bučke gorce, Roginske gorce in Drevenika, ki so že daleč znana po svoji odlični kakovosti. Razen vina vseh

vrst bo razstavljena tudi droženka in tropinovka. Razstavljene bodo tudi škropilnice in druge razne vinarske in sadjarske potrebščine, med temi tudi najnovejši tip škropilnice, izum tukajšnjega rojaka, ki ima že patentirano iznajdbo. Za razstavo vlada že povsod veliko zanimanje, zlasti pa med vinogradniki samimi. Udeležba na razstavi bo zelo velika, ker tukajšnji srez je glede površine vinogradov na častnem mestu v celi državi. Vabijo se vsi interesenti, da posetijo to prireditel, kjer se jim nudi najugodnejša prilika nakupiti res poceni dobra vina vseh vrst, od lahkih namiznih do najfinjših sortnih vin. Železniške zveze so ugodne. Vsa pojasnila daje brezplačno sreski kmetijski referent v Šmarju pri Jelšah.

Šmartno pri Slovenjgradu. Tukajšnja živinorejska (selekcijška) zadruga ima redni letni občni zbor dne 17. aprila 1932 ob pol 9 uri v dvorani Prosvetnega društva v Šmartnem. Vabi se vse člane, kakor tudi druge prijatelje živinoreje, da se občnega zbora zaneljivo udeležijo.

*

O zadrugušništvu.

(Dopis iz kmetijskih vrst.)

V težkem položaju se danes nahajajo vsi stanovi. Nastopila je svetovna gospodarska kriza in zdi se, da iz nje sploh ni izhoda. Kriza postaja namreč vsak dan hujša.

Težek udarec je s tem zadel tudi našega kmeta. Kar je pa še slabše, našel ga je nepripravljenega. Vse, kar ima danes naš kmet prodati, nima skoro nobene cene. A ono, kar mora kupiti, je drago. Samo tarnanje in jadikovanje nič ne pomaga. Kmetje moramo sami stopiti skupaj in s klicem »Ne dajmo se!« iti na delo. Tisti časi, ko je kmet s svojimi krvavimi žulji redil oderuha in mu plačeval mastne obresti, se ne smejo več povrniti. Iz onih oderuških krempljev so ga rešile zadruga. Pouda-

riti pa moramo, da mi kmetje še danes podpiramo nešteto raznih mešetarjev, in prekupčevalcev in kar je glavno, mi ne določamo cen našim pridelkom. Vsi drugi stanovi so organizirani in sami delajo cene, tako trgovec, mesar, pek itd., le kmet toži samo o »slabih časih« in roke križem drži, če za svojo živino premalo dobi. Dokler pa kmet ne bo prišel do tega, dokler ne bo organiziran nastopil napram prodajalcem in kupcem, tako dolgo se tudi njegov položaj ne bo zboljšal.

Prvi začetki skupne prodaje so že storjeni. Imamo že nekaj vinarskih zadrug, imamo sadjarsko zadrugo v Mariboru. Vendar pa to še davno ni dovolj. Rabimo še veliko drugih prodajnih zadrug. Treba nam je zadrugnega duha in dosti zadrugnih delavcev.

Po nekaterih krajih se ustanavljajo živinorejske zadruga, ki pa le bolj životarijo. Kaj je temu vzrok? Manjka zadrugnih delavcev, ljudi, ki bi videli vso veliko korist, ki jo more ena taka dobro vodena zadruga nositi našemu kmetu, in ki bi v tem smislu tudi delali. Naš kmet pa navadno take zadruga le po strani gleda in če že jutri ne dobi vidnega, gmetnega dobička od zadruga, pravi, da je zanič. Kdaj bodo pač naše živinorejske zadruga prišle do tega, da bodo z dobro plemensko živino zalagale naše južne kraje? Saj bi se pošteno izplačalo!

Naš kmet je konservativen in le s težavo se prilagodi razmeram. Niti slabe razmere, v katerih se nahaja, ga težko prisilijo k novemu načinu dela in gospodarstva. Toda v težki borbi za vsakdanji kruh bo moral tudi to podedovati lastnost zavreči.

Nikdar pa pri našem zadrugnem delu ne smemo prezreti mladine. Mlad človek je bolj dovzeten za nove stvari, in se lažje prilagodi novim razmeram. Zato je največja naloga naših kmetokomunalnih šol in naših mladinskih organizacij vzgojiti našo mladino v zadrugnem duhu.

Edini izhod iz današnje težke gospodarske krize bomo našli v zadrugni samopomoči. Kmetje! Ne dajmo se drugim pod noge! Ne dajmo si ukazovati od drugih, temveč sami si v skupnosti zidajmo boljšo bodočnost!

Zdravilne rože in razni čaji.

Že od pamtveka je rabil človek razna zelišča kot zdravila. Stvarnik je dal mnogim rastlinam zdravilno moč in tako se uporablja od njih listje ali cvetje, od drugih semena, sadeži ali korenine.

Mnogi so se že bavili s to vedo, zdravili in ozdravljali bolane le z domačimi rožami. Kdo ne pozna imena pokojnega župnika Kneipp-a, ki je zdravil le z naravnimi sredstvi. V zapadnih deželah pa je znan tudi švicarski župnik Künzle, ki je izdal knjižico o zdravilnih rast-

linah, naslovljeno »Chrut und Uchrut« — po slovensko »Zel in plevelj«.

Za vsako gospodinjico je velike važnosti, da si pridobi potrebno znanje o prvi pomoči pri nezgodah, da v slučaju kakršnekoli nesreče vé pravo ukreniti in pomagati, dokler ne pride zdravnik. Saj je le v prav malo slučajih zdravnik kar pri roki in je treba včasih cele ure čakati, da prispe iz oddaljenega kraja.

Prva pomoč pri nezgodah je kratko ali zelo dobro opisana v našem letošnjem gospodinjiskem koledarju.

Gospodinja mora poznati in znati uporabljati tudi domača zdravila, posebno razna zelišča. Tako pomaga kar hitro bolniku, brez stroškov in poti, ali vsaj olajša bolečino.

Skozi celo leto, od rane pomladi do pozne jeseni, se najde vedno to ali ono, kar gospodinja lahko uvrsti v svojo »domačo lekarno«. Seveda mora oseba, ki nabira zelišča, cvetje, korenine, semena ali sadeže, dobro poznati te rastline, da ne zbira napačne, škodljive ali celo strupene.

Mnogi so mnenja, da se morajo zdravilne rastline sušiti le v senci. Prav nasprotno priporočata med drugimi tudi že omenjeni župnik Künzle in Dr. med. Lucci, zdravnica, namreč da se naj vsa zdravilna zelišča sušijo hitro na solncu in zraku.

Čaji iz zdravilnih rož se pripravijo tako, da se rože poparijo z vrelo vodo in nato pustijo pokrite stati kakih 10 minut. Tudi kratko prevrete se jih pustiti, nato še malo stati. Semena in korenine se pa morajo kuhati dalje časa, tudi do dve uri.

Kdor zdravilnih čajev ne more uživati nesladkanih, si jih naj sladka z žličko medu. Trčan med je najčistejši in zato najboljši, medtem ko se prešan med vsled primesi voska kaj rad ogabi.

Vse zdravilne čaje je treba pripraviti po predpisu in uživati polagoma po žlicah ali požirkih v presledkih po pol ali ene ure. Tako priporočajo zgoraj omenjeni veščaki iz skušnje.

Kdaj nabiramo razne zdravilne rože, kako jih pripravljamo in za kaj uporabljamo, popišem v posebnem poglavju. Poprej še nekaj o čajih v obče.

Čaji iz raznih domačih rastlin pa niso samo za bolnike kakor to večina naših ljudi misli. Po drugod, tako na primer v Nemčiji, Švici, Norveškem uživajo domače čaje kot poživila, mesto drugega takozvanega ruskega čaja, katerega treba uvažati in gre denar zanj iz dežele. Čajevec, to je grm, od katerega se osmukajo lističi, sušijo in preprašijo, ter tako pridobivan »čaj« uspeva v vročem podnebnju Indije in na otokih Južnega morja. Posebno znan je čaj z otoka Ceylon. Naziv »ruski čaj« je dobil vsled tega, ker so ga prejšnje čase tvorili iz onih krajev preko Rusije v Evropo, to pa zato, da je šel po suhi poti in ne po morju, ker so bili mnenja, da se čaj navzame od morske vode neprijetnega okusa. Tako je indijski čaj prispel v naše kraje iz Rusije in dobil naziv »ruski čaj«.

Žal, mnogo naših ljudi ne pozna, ali bolje povedano noče poznati družega čaja kakor ruskega, in sicer s tolikšnim pridatkom žganja, da bi se ta pijača morala imenovati »žganje s čajem« in ne obratno. To je popolnoma pogrešeno in posebno mladina bi ne smela poznati te pijače, ki je zanjo strup.

Dober čaj res upliva poživljajoče na telo. Biti pa mora skrbno pripravljen in, ker smo že tako vajeni, tudi primerne sladkan. Najboljši je zato med. Angleži na primer pijejo čaj vedno brez sladkorja. Kot pridatek k čaju je najbolj zdrava in zelo okusna sladka smetana ali mleko. Tak čaj ima vsaj toliko hranilne vrednosti, kalikor vsebuje mleka, oziroma smetane. Tudi limonov sok je izvrsten pridatek, čeprav brez hranilne vrednosti. Ker pa limone ne rastejo pri nas in jih uvažamo iz južnih držav, so drage. Tudi gre denar zanje preko meje, zato jih raje ne uživajmo. Če že mora biti v izjemnih slučajih v čaju alkohol, tedaj se naj doda

le malo pristnega domačega žganja ali še bolje par žlic vina.

Čaj ni nikako hranilo, ampak le poživilo.

Dogodilo se je pa pred nekaj leti v hribovski vasi sledeče: večina gospodinj v vasi je prav vso mleko prodajala. Pripravno je bilo, ker je prišel mlekar z velikimi kanglami prav pred hišo ponj, plačal primerno in zato hajdi vso mleko do zadnje kaplje iz hiše. Svojim domačim, odraslim kakor otrokom so pa postavile kot zajutrak na mizo neko rujavo žlobudro iz večkrat prekuhanega čaja in kot krepčilo so prilile — špiritovo žganje.

All niso bile te ženske popolnoma brez pameti? Dobro zdravo mleko so prodale, da so potem kupovale čaj, sladkor in špiritovo žganje za drag denar. Niso znale računati, niso imele nobene vesti, ker niso čuvale zdravja svojih družin. Greh, smrten je to nad lastnimi otroci. Slepe so bile, ko niso videle bledih ličk svojih otrok, ki so hrali in umirali. Kar jih je po sili doraslo so ostali slabiči, dovtetni za vsako bolezensko kal. Moški so bili sami opuhleži in redki je dočakal starost.

Vsemu zlu je bila kriva nespamet gospodinj, ki niso hotele verjeti, da je taka hrana pogrešena, ker prav za prav to ni nobena hrana. Bolj pametne so se samim sebi dozdevale kakor vsi oni, ki so jih opominjali in svarili pred takim početjem in jim dokazovali, da je čaj z žganjem strup za deco. Seveda, bolj »nobel« je za zajutrak in večerjo čaj. Ali stare korenine, ki vedo povedati, kako so svojčas živeli naši ljudje, ki niso poznali ne »kofeta« ne »čaja«, ampak žgance z mlekom ali zeljem za zajutrak in so ostali korenjaki tja do 80 ali 90 let, so nam živí dokaz, da le priprosta, tečna hrana daje mladini rast in odraslim moč in zdravje tja do najvišje starosti.

*

Zenske v vojaški suk-nji.

V Mandžuriji se borijo Kitajke proti Japoncem v moški preobleki, oborožene s puškami in bajoneti. Večkrat so že dokazale pri napadih izredno hrabrost ter odločnost. V bližini tolikanj obstreljevanega Sanghaja je našel angleški opazovalec strelski jarek, v katerem je vršilo vojaško službo 12 Kitajk. Jarek je bil izkopan, da bi bil lahko zaustavljen morebiten japonski napad. — V resnici je bil teden dni za tem odbit napadajoč japonski bataljon. Še le par ur po izjavljenem naskoku so zvedeli Japonci, da so zakrivilo njihov umik

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

16

(Dalje.)

Kmetje so pridelali tudi v tem letu zadovoljivo za zimo, dasi je grozila z lakoto mišja nadloga.

Leta 1576 je bilo pa na njivi, travniku in v vinogradu vsega več nego preveč. Ljudje so jedli, pili, se veselili in rajali, kakor da je bilo zapisano z vso sigurnostjo, da se bo raztegnilo leto izobilja v dobo sedmih svetopisemskih dobrih let. Preobilica vinske kaplje je rodila zločine pobojev. Nikdo se ni zmisлил v tem letu na prerokbe o slabih časih, ki so že bile nekako namignjene po raznih opisanih udarcih šibe božje. Človek niti ne pomisli, ako se mu godi nekaj časa dobro, da bi utegnilo okreniti kolo sreče na slabše.

Že spomlad leta 1577 je bila z malimi izjemami deževna. Poljska spomladna dela so bila opravljena v mokrotnem, po nižavah naravnost v blatu. Moča je pogrnala seno v izredno višino,

da se je ohetala živinorejcu najobitnejša košnja, če bo že žetev bolj puhla. Malodane tik pred seneno košnjo se je pooblačilo nebo kakor pred vesoljnim potopom. Nato so se odprle zatvornice neba, liho, deževalo, pa zopet vlivalo je nad eden teden noč in dan. Kje je še bil kak izsušen potočec ali davno pozabljena graba, sta se napolnila, izstopila in pomešala s Sotlo, Bistrico, Bučo, Dramljo, Savo in Krko v eno ogromno jezero, ki je toliko dni raslo in le malenkostno odtekalo. Na srečo, da ni zalezla povodenj obsotelskih krajev iznenada, ampak polagoma, da sta si še lahko otela v nižavi golo življenje človek in domača živina.

Sotla je odnesla po obeh straneh: posamezne hiše, domačije in cele vasi, ki so uživale že bogve koliko desetletij ob njenih bregovih rodovitno blagostanje. Ob Bistrici je bilo razdrtih več jezov, človeških bivališč se hudournik ni lotil vsled naglega odtoka.

O košnji in žetvi po nižinah ni bilo niti govora. Travniki so bili oblateni za cele pednje na debelo, njive od valovja sam Bog si ga znaj kol-